

Kjære Værøy bmenighet

Det har vært noen fine dager vi har hatt her på Værøy. Som Lofotværing med prestedtjeneste i Moskenes og Flakstad i 25 år har jeg gledet meg til å komme til naboøya vest i havet.

Som forholdsvis ny biskop er det svært viktig å komme rundt, møte menighetene og med egne erfaringer kunne vurdere hvilke utfordringer og muligheter menigheten har.

En visitas er begrunnet i det ansvar biskopen har for å føre tilsyn med både vigslede ansatte og rådene i menigheten. Å føre tilsyn med - betyr i denne sammenheng å høre om mulighetene for å feire gudstjeneste, forrette dåp og nattverd, konfirmantundervisning og vigsel. Dette som er helt avgjørende skjer for at kirken skal kunne være kirke.

Jeg vil særlig trekke fram den raushet og gjestfrihet vi er blitt møtt med her på Værøy. Visitasens mange arrangementer har vært godt planlagt og gjennomtenkt, - og i dette ligger en følelse av å bli tatt godt imot. Både ved samtaler, kaffebord og gode måltider, og i besøk har vi møtt denne gode åpenheten. Jeg setter stor pris på det.

Værøy menighet har nettopp fått ny sokneprest, Alexander Lücke. Selv om boplikten nå er opphørt for prester etter et vedtak i Stortinget, der prester ikke lenger har plikt til å bo i soknet de betjener, har sokneprest Alexander valgt å bo på Værøy. Dette er et godt utgangspunkt både for å bli en god samarbeidspartner i menigheten, - og en integrert person i bygda. Alexander har god erfaring som sokneprest, er teologisk dyktig – og jeg er trygg på at dere tar godt imot han.

Biskopen er meget tilfreds med at vi nå har fast prest på Værøy. Alle prester i bispedømmet er nå ansatt i hele prostiet. Soknepresten i Værøy er ansatt i Domprostiet, og må regne med å gjøre tjeneste også utenfor Værøy menighet.

Dette forstår biskopen er en utfordring for menigheten; men med de ressurser vi har til å drive kirke i Sør-Hålogaland må vi fordele prester mellom flere menigheter. Domprosten, kirkevergen og soknepresten har gode relasjoner, og det er satt i gang et arbeid som sikrer menigheten planlagt og forutsigbar prestedtjeneste. Domprosten må inn i planleggingen særing av gudstjenester, - for at dette skal bli gjennomført på en god måte.

Det er flere gode ansatte i Værøy menighet.

Kirkeverge Jill Arntsen har vært i stillingen i 10 år, og kjenner godt til de utfordringene og muligheter menigheten har, har stor kompetanse, og tar tak i alle oppgaver som er nødvendige. Hun leder de andre ansatte på en inkluderende måte. Klokker og kirketjener

Elisabeth Persen får 1. 06.2017 en 50 % stilling – og har både koordinerende ansvar for menighetsarbeid, og vanlig kirketjener funksjoner. Det er fint å se den entusiasmen og kjærligheten hun har til kirken og arbeidet.

Kantor Cathrine Andersen har en kombinert stilling i skole, kulturskole og kirke. Å ha en dyktig kantor er svært viktig for å ha et godt gudstjenesteliv, - og det er med stor glede jeg konstaterer at det har Værøy fått. At hun også leder Damekoret og har orgelelever er et fint utgangspunkt for samarbeide mellom kirke og kommune.

Kirkene

Værøy menighet eier og drifter to kirker, Værøy gamle kirke på Nordland fra 1798 og Værøy kirke fra 1939. Det er et stort løft for en liten menighet å ha ansvar for 2 kirkebygg. Ved forrige visitas i 2007 pekte biskopen på at det var store behov for restaurering og vedlikehold på begge kirkene. Desto mer gledelig er det i 2017 å kunne melde at begge kirkene fremstår som godt vedlikehold og pusset opp.

Arbeidet med å få til et kommunalt tilskudd til dette tok tid; men ved hjelp av rentekompensasjon til restaurering av kirkebygg og svært god planlagt arbeid utført av Værøy KF, ble det mulig å sette i gang arbeidet. Den store dugnadsinnsatsen menigheten har vist for å få dette til er imponerende.

Værøy gamle kirke som ble flyttet hit fra Kabelvåg i 1798; fremstår i dag som et skrin. Utearbeidet, med drenering og hugst av de store trærne som omkranset kirken vil gjøre vedlikeholdet lettere i årene som kommer, samtidig med at kirken har blitt mer synlig i landskapet. Å få lagt ny bordkledning, og reparert de gamle vinduene og underlaget under gulvet, lagt om skiferen på taket og kledd kuppelen på nytt var nødvendig for at kirken igjen kan stå mot vær og vind i flere år. Innvendig er kirken godt bevart, det er gode oppbevaringsmuligheter for den gamle messehagelen; og kirkens altertavle tas godt vare på.

Værøy gamle kirke er et eie som menigheten har fått i forvaltning. Det er godt å se at menigheten setter pris på den, og at den brukes i det vanlige kirkelivet.

Værøy kirke på Sørland ble bygget i 1939, - og er en godt bevart murkirke. Restaureringen de senere år har ført til at det er gode tjenlige rom for menighetsarbeid og lokal kulturaktivitet. Kirkerommet framstår lyst og åpent, og altertavla av Karl Erik Harr – «oppstandelsen over Mosk-straumen» preger kirkerommet slik at det første som møter oss er den oppstandene Kristus.

Kirken er godt utstyrt på alle måter, men har bare en messehagel, en rød fra 60-tallet vevd av Den norske Husflid. Menighetsrådet oppfordres til å se på muligheten for å anskaffe messehagler i alle liturgiske farger. Sokneprest Alexander vil her være en god faglig ressurs.

Utearealer rundt kirken er innbydende, praktisk og ryddig – og ønsker velkommen slik en kirke skal.

Bårerommet under kirken er også godt utstyrt; det fremstår lyst og godt vedlikehold og med et godt kjølerom. Krusifikset som tidligere hang over alteret i kirken er nå plassert her etter å ha ligget lagret i tårnfoten. Biskopen støtter fullt og helt at krusifikset er blitt flyttet fra tårnfoten, men er noe usikker på om bårerommet er rett sted å ha dette. Menighetsrådet bes om å jevnlig vurdere denne plasseringen.

Biskopen har særlig merket seg den orden og renslighet som preger kirkene. Det er godt å komme inn i kirken når det gjennom dette så tydelig vises at rommet er et hellig rom, ivaretatt til Guds ære. Både Randi Christensen og de andre ansatte ser ut til å ta et godt ansvar her.

Kirkegården på Nordland er enkel og med en styrke som forteller om levd liv. Her er avsatt plasser i lang tid fremover, og det er også kjøpt tilleggsjord for utvidelse. Det er etablert gode rutiner for gravferd. Samtidig må jeg påpeke at det er ganske uvanlig at fellesrådet yter så mye service i forhold til gravferd som det gjøres her, og at dette ikke heller gir noen økonomisk vinst til fellesrådet.

I forhold til gravferd er det også viktig at det her blir utarbeidet klare tjenesteytingsavtaler og arbeidsavtaler så vel som med kommuner og private.

Vedlikehold på kirkegården sommertid er en utfordring å få gode rutiner på. Her er det viktig at Fellesrådet og kommunen samarbeider, slik at kirkegården fremstår som et sted hvor vi har respekt for de døde, og viser omsorg for de pårørende som besøker gravene.

Menighetsarbeid.

Menigheten har gode planer for trosopplæring og diakoni. Begge planene er realistisk og gjennomførbare med de ressurser som er tilstede.

Biskopen har merket seg at både frivillige i menigheten, menighetsrådet og alle ansatte har ansvar for deler av planene. Dette er svært viktig. Dersom det skal bli et menighetsarbeid må hele menigheten være med.

Når det gjelder trosopplæringsplanen er det nødvendig å ta samarbeidet med skole og barnehage ut av denne. Gjennom besøk på skolen og i barnehagen har biskopen absolutt fått inntrykk av at det er et godt samarbeid mellom disse og kirken, og at den felles kristne tro og kultur som preger Værøy gjenspeiles i dette. Men skole/barnehagesamarbeidet er aldri en del av menighetens trosopplæringsarbeid, det skal ikke være forkynnende, slik naturligvis trosopplæringen er. Samarbeidet med skole/barnehage må alltid skje på skolens/barnehagens premisser.

I diakoniplanen er det gode tiltak, ofte knyttet til aktiviteter som allerede er her. Ved besøket på sykehjemmet fikk vi erfare hvor mye vekt menighetens ansatte legger i arbeidet med andakter her, og også hvordan sykehjemmets ansatte la til rette på en god måte for andaktene.

Det er også positivt at det er grupper i menigheten som har ansvar for kirkekaffe – et viktig fellesskaps – skapende tiltak, for kirkeforening og bibelgruppe. Dette er med og vekker og nærer det kristne liv slik det står i formålet for menighetsrådets arbeid. Biskopen vil oppfordre menigheten til å se på muligheten til å bli med i avtalen «menighetens misjonsprosjekt». Her kan menigheten på en enkel måte vitalisere sitt ansvar for misjon og nestekjærlighet; og det er gode tradisjoner fra tidligere å bygge videre på her.

I forhold til alt menighetsarbeid, og menighetens planer er biskopen opptatt av om dette er tilgjengelig og mulig å delta i for mennesker med ulike spesielle behov. Det er viktig at alle trosopplæringstiltak og konfirmasjonsundervisningen presenteres slik at også barn og unge som trenger litt ekstra tilrettelegging føler seg inkludert. Det er mitt inntrykk at dette skjer i praksis, men jeg vil anbefale at dette også synliggjøres i planarbeidet.

På Værøy er det to pinseforsamlinger med sterke historiske røtter. Det er gledelig å se at Den norske kirke og disse to pinseforsamlingene har en god relasjon, og ikke driver konkurrerende virksomhet. Pinseforsamlingens ungdomsklubb nyter Den norske kirke også godt av.

I reformasjonsjubileets år 2017; er det 500 år siden Martin Luther hengte sine teser opp på kirkedøren i Wittenberg – og gjennom det skapte den reformasjonen som var forløper til alle protestantiske kirkesamfunn – er i dette jubileet nettopp økumenisk arbeid og fellesskap over menighetsgrensene aktualisert. Og i et samfunn med økende sekularisering og med mennesker med andre religioner som kommer til vårt land, er det viktig å være tydelig på vår felles kristne tro og hva den betyr for menigheter og samfunn.

Folketallet på Værøy er stabilt, men har vært synkende siden siste visitas i 2007. Sett i forhold til folketall og antall kirkelige handlinger, det var 6 begravelser og 6 dåp i 2016, har menigheten meget god bemanning, både fra bispedømmerådets- og fellelrådets side. Men Værøy er en øy, - og i morgenandakten i gammelkirka i går satte sokneprest Alexander dette inn i et tydelig perspektiv: På denne øya må vi tenke annerledes om tiden, og vi må leve slik at vi ikke alltid kan planlegge. Dette betyr at bemanning i Værøy menighet aldri kan bestemmes alene ut fra statistikk. Dette perspektivet vil vi ta med oss i det videre arbeidet med å strukturere spesielt prestedtjenesten på en god og mulig måte.

I 2013 ble det sendt inn nytt gudstjenesteforordningsforslag fra Værøy menighet til biskopen. På grunn av bispeskiftet, og ikke minst at boplikten for prestene ble endret, samt at vi fikk en tydeligere arbeidsavtale for prester fra og med 1.9.2015, har gjort at denne forordningen ikke er blitt godkjent fra biskopen. Dette vil bli fulgt opp snarlig; slik at menigheten har en forutsigbar plan å forholde seg til.

I møte med Ordfører og administrasjonens ledelse fikk vi en god innføring i Værøys historie, næringsliv, politisk organisering og utfordringer. Biskopen er svært enig i den bekymring ordfører peker på i forhold til fiskeriressursene fremover, og hvordan olje- og gassutvinning kan innvirke på den. Ikke bare Værøy, men hele landet, er avhengig av at fiskeriene opprettholdes og legges til rette for. Også utfra et skapelsesteologisk perspektiv vil biskopen peke på hvor viktig det er at vi forvalter naturen – og spesielt her havets ressurser – på en bærekraftig måte. Ordfører har bebudet at det kan være nødvendig med et nærmere samarbeid mellom biskop/bispedømme og politisk ledelse i tiden som kommer, særlig med hensyn til hvordan kirken og kommunene skal forholde seg til hverandre i samfunnet. Dette perspektivet vil biskopen ta med seg videre.

Vi har også sett at det går an å starte utradisjonell næring på Værøy. Skape seg en arbeidsplass og leve et godt liv.

1.1.2017 gikk Den norske kirke over fra å være statskirke til å bli en fri folkekirke. Dette er kanskje den største endringen organisatorisk som er skjedd med Den norske kirke de siste 500 årene. Selv om den evangelisk lutherske religion ikke lenger er kongeriket Norges religion, slik det stod i § 2 i Grunnloven tidligere, står det fortsatt i Grunnloven; i kap. 16 at Den norske kirke er en folkekirke som skal være landsdekkende; og at den som sådan – i likhet med andre tros- og livssynssamfunn – understøttes av staten. Det betyr at Staten fortsatt har økonomiske forpliktelser ovenfor Den norske kirke; men vi har allerede fra 2017 fått mindre bevilgninger til kirken. Og i løpet av dette året kommer en statlig høring som tar opp nettopp finansieringen av kirken fremover.

Likevel – Den kristne kirke har bestått i snart 2000 år, under vekslende tider og kår, som vi synger i en sang. Derfor skal vi være oppmerksomme og kloke i alle forandringene, men ikke på noen måte miste motet. Kirken er mer enn en organisasjon; den er gitt oss av Gud selv og holdes i live ved Den Hellige Ånd.

Værøysamfunnet har mange gode kvaliteter ved seg, og kvaliteter som storsamfunnet igjen og igjen må minnes på. Naturen her er skremmende, utrolig vakker og gjør oss mennesker klar over - både vår avhengighet til naturen og vår litenhet i forhold til den. Jeg tror det gjør noe med gudstro og levemåte.

Til sist vil jeg peke på noen av de utfordringene jeg vil anbefale Værøy menighet å arbeidere videre med:

1. Skole/barnehagesamarbeidet må tas ut av trosopplæringsplanen, og det må lages en egen avtale for dette samarbeidet.

2. Menigheten oppfordres til å styrke sitt misjoneringsengasjement gjennom å opprette menighetens misjonsprosjekt.
3. Det er viktig at menigheten er tydelig på å inkludere alle som har særskilte behov i sitt arbeid og i sine planer, Dette bør også settes opp som klar målsetting i diakoni- og trosopplæringsplanen.
4. Fellesrådet oppfordres til å lage en langsiktig vedlikeholdsplan for kirker og kirkegård; og dette er et godt utgangspunkt i å gjøre nå når så mye fremstår som godt vedlikehold. En slik plan vil være et godt verktøy i budsjettarbeidet overfor kommunen.
5. Værøy menighet er svært sårbar i forhold til prestevakanser. Biskopen vil se på muligheten for igjen å holde kurs for leke gudstjenesteledere, og oppfordre Værøy menighet til å sende medarbeidere på dette. I all henseende er det viktig for fellesrådet som arbeidsgiver å ha i mente ansattes behov for kompetanseheving.
6. Værøy nye kirke er meget godt tilrettelagt for gudstjenester. For å styrke det liturgiske her vil biskopen oppfordre menigheten til å anskaffe kirkelige tekstiler – messehagler – i alle de liturgiske fargene.
7. Værøy menighet er Grønn menighet. Det betyr at miljøvern skal settes på dagsorden i all virksomhet i menigheten. Menighetsrådet oppfordres til å revitalisere avtalen om å være Grønn menighet.

Biskopen har møtt et meget engasjert menighetsråd og dedikerte ansatte. Det gleder meg stort. Jeg takker igjen for stor gjestfrihet – og alt engasjement som er lagt ned for å arrangere denne visitasen. Det vitner om stolthet og kjærlighet til kirka si.

Guds velsignelse fortsatt over alle på Værøy og i Værøy menighet.

Sør Hålogaland biskop 7.5.2017. Ann-Helen F Jusnes